

Ιστορία της Τέχνης

Η ΔΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

H.W. Janson

Anthony F. Janson

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Γιώργος Τσιούρης
Άννα Μπενάκη

Σακίων[®]
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η ΔΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η ΔΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΕΥΔΟΞΟΣ

H. W. Janson
Anthony F. Janson

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μετάφραση:

Μαριάννα Αντωνοπούλου
Νάνσυ Κουβαράκου

Επιμέλεια Βιβλίου:

Γεώργιος Τσιούρης
Άννα Μπενάκη

ίωv

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ

Συμπληγάδων 7, 12131 Περιστέρι
τηλ.: 210.57.71.908, 210.57.68.853, FAX: 210.57.51.438
e-mail address: info@iwn.gr <http://www.iwn.gr>

Βιβλιοπωλείο: Σόλωνος 85, 10679, Αθήνα
τηλ.: 213.33.87.570, FAX: 210.33.87.571

Ο λογότυπος που εικονίζεται δίπλα χρειάζεται μια εξήγηση. Σκοπός του είναι να συνεγείρει τον αναγνώστη πάνω στον κίνδυνο που παρουσιάζεται για το μέλλον της συγγραφής, ειδικότερα στο περιβάλλον των Τεχνικών και Επιστημονικών Εκδόσεων από τη μαζική ανάπτυξη της φωτοαντιγραφής.

Ο Κώδικας των πνευματικών δικαιωμάτων (νόμοι 2121/93 και 2557/97) απαγορεύει την φωτοαντιγράφιση χωρίς την άδεια των εχόντων τα δικαιώματα του βιβλίου.

Άρα αυτή η πρακτική η οποία είναι γενικευμένη σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα προκαλεί μια απότομη πτώση της αγοράς των βιβλίων και των περιοδικών σε σημείο που και για τους συγγραφείς η δυνατότητα δημιουργίας νέων έργων και εκδόσεών τους βρίσκεται σήμερα σε κίνδυνο.

Υπενθυμίζουμε ότι κάθε αναπαραγωγή της παρούσης έκδοσης, μερική ή ολική, απαγορεύεται χωρίς την άδεια των δημιουργών της.

Στο Εξώφυλλο: Σάντρο Μποπισέλλι. Εξιδανικευμένη Προσωπογραφία μιας Κυρίας (αποκαλούμενη Σιμονέττα Βεσπούτσι). 1475-1500. Τέμπερα σε ξύλο, 18 x 12" (81,5 x 54,2 εκ.). Städelches Kunstinstitut Galerie, Φρανφούρτη, Γερμανία.

Το βιβλίο συνοδεύεται από εκπαιδευτικό λογισμικό CD-ROM.

Επεξεργασία Κειμένων και Σχεδίων
Ατελιέ Γραφικών Εκδοτικού Ομίλου "ΙΩΝ"

© 2011 - Για την Ελληνική Γλώσσα σε όλο τον κόσμο:
ίων/Εκδόσεις "ΕΛΛΗΝ"

ISBN 978-960-697-059-7

Ο εκδοτικός οίκος έχει όλα τα δικαιώματα του βιβλίου. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του οποιουδήποτε τμήματος αυτής της εργασίας που καλύπτεται από τα δικαιώματα (copyright), ή η χρήση της σε οποιαδήποτε μορφή, ή με οποιονδήποτε τρόπο - γραφικό, ηλεκτρονικό ή μηχανικό, συμπεριλαμβανομένων των φωτοτυπιών, της μαγνητοφώνησης και των συστημάτων αποθήκευσης και αναπαραγωγής - χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Authorized translation from the English language edition, entitled HISTORY OF ART, COMBINED EDITION, 6th Edition, ISBN 0131826239, by JANSON, ANTHONY F., published by Pearson Education, Inc, publishing as Prentice Hall, Copyright © 2004.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information storage retrieval system, without permission from Pearson Education, Inc. GREEK language edition published by ION PUBLICATIONS. Copyright © 2011.

Περιεχόμενα

	ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ	12
	ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ	13
	ΟΔΗΓΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	16
	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	22
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ		
	Ο Αρχαίος Κόσμος	32
	ΧΑΡΤΗΣ	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ		
	Προϊστορική Τέχνη στην Ευρώπη και την Βόρειο Αμερική	38
	Η ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΕΠΟΧΗ	38
	Η ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΕΠΟΧΗ	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΥΟ		
	Αιγυπτιακή Τέχνη	48
	ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	48
	ΤΟ ΜΕΣΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	60
	ΤΟ ΝΕΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	61
	Η ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΟΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ	61
	ΥΣΤΕΡΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	67
	Η ΠΑΡΑΚΜΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑ		
	Η Αρχαία Τέχνη της Εγγύς Ανατολής	70
	Η ΣΟΥΜΕΡΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ	70
	Η ΑΣΣΥΡΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ	82
	Η ΠΕΡΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΣΣΕΡΑ		
	Η Τέχνη του Αιγαίου	92
	ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	93
	ΜΙΝΩΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	94
	ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΝΤΕ		
	Η Αρχαία Ελληνική Τέχνη	106
	Ο ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ	107
	Ο ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΥΘΜΟΣ	109
	ΑΡΧΑΪΚΗ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ	110
	<i>Οι Θεοί των Ελλήνων</i>	111
	<i>Ο Ήρωας στην Ελληνική Μυθολογία</i>	112
	<i>Το Θέατρο στην Αρχαία Ελλάδα</i>	114
	ΑΡΧΑΪΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ	116
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	124

	ΚΛΑΣΙΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ	137
	<i>Η Μουσική της Αρχαίας Ελλάδας</i>	139
	Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	150
	Η ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΑΙΩΝΑ	153
	Η ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ	157
	ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	164
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΞΙ	<i>Η Ετροuscoική Τέχνη</i>	166
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΠΤΑ	<i>Η Ρωμαϊκή Τέχνη</i>	176
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	177
	ΓΛΥΠΤΙΚΗ	188
	ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	202
	<i>Το Θέατρο και η Μουσική στην Αρχαία Ρώμη</i>	207
	ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	210
	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ 1	218
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	<i>Μεσαίωνας</i>	222
	ΧΑΡΤΗΣ	226
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΚΤΩ	<i>Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Τέχνη</i>	228
	ΠΡΩΙΜΗ ΧΡΙΑΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	231
	<i>Η Λειτουργία της Θείας Ακολουθίας</i>	232
	<i>Εκδόχες της Βίβλου</i>	240
	<i>Βιβλικά, Εκκλησιαστικά και Ουράνια Όνια</i>	241
	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ	245
	<i>Η Ζωή του Ιησού</i>	246
	<i>Διαθήκη Παλαιά και Νέα</i>	266
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΝΕΑ	<i>Πρώιμη Μεσαιωνική Τέχνη</i>	270
	ΚΑΡΟΛΙΓΓΕΙΑΝΗ ΤΕΧΝΗ	276
	<i>Συντεχνίες: Μάστορες και Μαθητευόμενοι</i>	276
	Η ΟΘΩΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	285
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑ	<i>Ρομανική Τέχνη</i>	294
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	295
	<i>Μοναχισμός και Χριστιανικά Μοναστικά Τάγματα</i>	299
	ΓΛΥΠΤΙΚΗ	306
	ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΤΕΧΝΙΑ	315
	<i>Η Χίλντεγκαρντ του Μπίνγκεν</i>	318
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΤΕΚΑ	<i>Γοτθική Τέχνη</i>	322
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	323
	<i>Μεσαιωνική Μουσική και Μεσαιωνικό Θέατρο</i>	328
	ΓΛΥΠΤΙΚΗ	346
	ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	361

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Από την Αναγέννηση ως το Ροκοκό

402

ΧΑΡΤΗΣ

406

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑ

Η Πρώιμη Αναγέννηση στην Ιταλία

408

Η Επιστημονική Προοπτική

423

Το Θέατρο και η Μουσική στην Ιταλία της Πρώιμης Αναγέννησης

444

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΡΙΑ

Η Ώριμη Αναγέννηση στην Ιταλία

452

Το Θέατρο και η Μουσική στην Ώριμη Αναγέννηση

464

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ

Η Ύστερη Αναγέννηση στην Ιταλία

486

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

488

Η Μουσική και το Θέατρο στην Ύστερη Αναγέννηση

490

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

503

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

505

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ

"Ύστερογοτθική" Ζωγραφική, Γλυπτική και Γραφικές Τέχνες

512

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ

512

Η Μουσική στη Φλάνδρα τον 15ο Αιώνα

525

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΒΕΤΙΑ, ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

526

ΥΣΤΕΡΟΓΟΤΘΙΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

528

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

531

Τεχνικές Εκτύπωσης Εικόνων

532

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΕΞΙ

Η Αναγέννηση στη Βόρεια Ευρώπη

534

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

534

ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

535

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

535

Η Μουσική και το Θέατρο στη Βορειοευρωπαϊκή Αναγέννηση

547

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

553

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΕΠΤΑ

Το Μπαρόκ στην Ιταλία και την Ισπανία

558

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

559

Η Μπαρόκ Μουσική στην Ιταλία

569

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

571

Η ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

577

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

580

Το Μπαρόκ Θέατρο στην Ιταλία και την Ισπανία

581

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΟΚΤΩ

Το Μπαρόκ στη Φλάνδρα και την Ολλανδία

586

ΦΛΑΝΔΡΑ

586

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

591

Η Μουσική και το Θέατρο στην Ολλανδία και τη Γερμανία

600

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΕΝΝΕΑ

<i>Το Μπαρόκ στη Γαλλία και την Αγγλία</i>	606
ΓΑΛΛΙΑ: Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΒΕΡΣΑΛΛΙΩΝ	606
<i>Το Θέατρο και η Μουσική του Μπαρόκ στη Γαλλία</i>	612
ΑΓΓΛΙΑ	619
<i>Το Θέατρο και η Μουσική του Μπαρόκ στην Αγγλία</i>	620

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ

<i>Το Ροκοκό</i>	624
ΓΑΛΛΙΑ	624
ΑΓΓΛΙΑ	630
ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΙΑ	634
<i>Η Ροκοκό Μουσική</i>	636
<i>Η Σύγχρονη Αρμονία</i>	638
ΙΤΑΛΙΑ	639
<i>Το Ροκοκό Θέατρο</i>	640
ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ	644
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ 3	658

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

<i>Ο Μοντέρνος Κόσμος</i>	664
ΧΑΡΤΗΣ	670

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΕΝΑ

<i>Νεοκλασικισμός και Ρομαντισμός</i>	672
ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ	672
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	673
ΓΛΥΠΤΙΚΗ	680
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	682
<i>Νεοκλασικό Θέατρο</i>	683
<i>Νεοκλασική Μουσική</i>	688
ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΥ	690
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	691
<i>Νέες Τεχνικές Χαρακτηικής</i>	694
<i>Το Κίνημα του Ρομαντισμού στη Λογοτεχνία και στο Θέατρο</i>	714
ΓΛΥΠΤΙΚΗ	718
<i>Ο Ρομαντισμός στη Μουσική</i>	722
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	727
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	733
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ	734

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΔΥΟ

<i>Ρεαλισμός και Ιμπρεσιονισμός</i>	738
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	738
<i>Ο Εθνικισμός στη Μουσική των Μέσων του 19ου Αιώνα</i>	752
ΓΛΥΠΤΙΚΗ	757
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	761
<i>Ο Ρεαλισμός στο Θέατρο των Μέσων του 19ου Αιώνα</i>	765
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	766

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΤΡΙΑ

<i>Μετα-Ιμπρεσιονισμός, Συμβολισμός και Αρτ Νουβό</i>	768
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	768
<i>Η Μουσική στη Μετα-Ιμπρεσιονιστική Εποχή</i>	778
ΓΛΥΠΤΙΚΗ	786

<i>Το Θέατρο στη Μετα-Ιμπρεσιονιστική Εποχή</i>	788
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	789
<i>Τα Υλικά της Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής</i>	794
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ	797
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΤΕΣΣΕΡΑ	
<i>Η Ζωγραφική του 20ου Αιώνα</i>	802
Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΙΝ ΤΟΝ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ	802
ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ	802
ΑΦΑΙΡΕΣΗ	810
<i>Η Μουσική πριν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο</i>	812
ΦΑΝΤΑΣΙΑ	817
<i>Το Θέατρο πριν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο</i>	818
ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ	821
Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΟ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ	822
<i>Το Θέατρο στο Μεσοπόλεμο</i>	834
<i>Η Μουσική στο Μεσοπόλεμο</i>	840
Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΟ Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ	844
<i>Το Θέατρο Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο</i>	850
<i>Η Μουσική Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο</i>	856
ΥΣΤΕΡΟΣ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ	864
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ	
<i>Η Γλυπτική του 20ου Αιώνα</i>	868
Η ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΝ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ	868
Η ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΣΤΟ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ	871
Η ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΟ 1945	879
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΕΞΙ	
<i>Η Αρχιτεκτονική του 20ου Αιώνα</i>	896
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΝ Α΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ	896
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ	900
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΟ 1945	909
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΕΠΤΑ	
<i>Η Φωτογραφία του 20ου Αιώνα</i>	922
ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ	922
Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ 1945	935
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΙ ΟΚΤΩ	
<i>Μεταμοντερνισμός</i>	942
Η ΜΕΤΑΜΟΤΕΡΝΑ ΤΕΧΝΗ	944
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	944
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟ: ΠΟΙΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ	950
ΓΛΥΠΤΙΚΗ	952
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	956
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ	958
<i>Ο Μεταμοντερνισμός στη Μουσική και το Θέατρο</i>	960
ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ: Η ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΑ ΘΕΩΡΙΑ	960
ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ	962
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ 4	980
ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ	986
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ	995
ΓΛΩΣΣΑΡΙ	996
ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	1003
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	1008
ΤΙΤΛΟΙ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	1015

Πρόλογος και Ευχαριστίες στην Πρώτη Έκδοση

Ο τίτλος αυτού του βιβλίου έχει διπλή σημασία: αναφέρεται στα γεγονότα που αποτελούν την ιστορία της τέχνης και στον επιστημονικό κλάδο που ασχολείται με αυτά τα γεγονότα. Και ίσως είναι σωστό που τα γεγονότα και η ερμηνεία τους έχουν το ίδιο όνομα. Γιατί, όσο κι αν προσπαθούμε, δεν μπορούμε να διαχωρίσουμε αυτά τα δύο. Δεν υπάρχουν "απλά γεγονότα" στην ιστορία της τέχνης - ή σε οποιαδήποτε άλλη ιστορία - μόνο λιγότερο ή περισσότερο αληθοφανή γεγονότα. Κάθε αναφορά, όσο τεκμηριωμένη κι αν είναι, μπορεί να αμφισβητηθεί και εξακολουθεί να αποτελεί "γεγονός" μόνο όσο κανείς δεν αμφιβάλλει γι' αυτή. Το να αμφιβάλλει για όσα θεωρούνται δεδομένα και να αναζητά μια αληθοφανέστερη ερμηνεία των ιστορικών στοιχείων, είναι καθήκον κάθε ιστορικού. Υπάρχει ωστόσο πάντα ένα σημαντικό σύνολο "γεγονότων" σε κάθε επιστημονικό κλάδο. Είναι οι κοιμισμένοι σκύλοι που η ίδια η αδράνειά τους τούς καθιστά ορόσημα του ερευνητικού πεδίου. Ευτυχώς πολύ λίγοι από αυτούς μπορούν να αφυπνιστούν ταυτόχρονα, διαφορετικά θα χάναμε τον προσανατολισμό μας. Τους επιβλέπουμε όμως όλους συνεχώς, για να δούμε ποιους θα μπορούσαμε να ξυπνήσουμε και να θέσουμε σε κίνηση. Αυτά τα "γεγονότα" είναι που γοητεύουν τον μελετητή. Πιστεύω ότι θα ενδιαφέρουν επίσης τον αναγνώστη. Σε μια μελέτη όπως αυτή, οι κοιμισμένοι σκύλοι είναι απαραίτητοι, προσπάθησα όμως να τονίσω ότι η κατάσταση στην οποία βρίσκονται είναι προσωρινή και να δώσω στον αναγνώστη τη δυνατότητα να δει από αρκετά κοντά μερικούς από τους σκύλους που έχουν ξυπνήσει.

Δεν τρέφω την ψευδαίσθηση ότι το βιβλίο αυτό εξαντλεί το θέμα από κάθε άποψη. Η ιστορία της τέχνης είναι ένας αχανής χώρος για να μπορέσει κανείς να αναφερθεί εξίσου λεπτομερώς σε όλες τις επιμέρους ενότητες της. Αν οι ελλείψεις του βιβλίου μου είναι μέσα στα ανεκτά όρια, αυτό το χρωστώ στους πολλούς φίλους και συνεργάτες που είχαν την καλοσύνη να με βοηθήσουν στις έρευνές μου και να συζητήσουν μαζί μου τα σημεία για τα οποία είχα αμφιβολίες. Ευχαριστώ ιδιαίτερα τους Bernard Bothmer, Richard Ettinghausen, M. S. İpsiroglu, Richard Krautheimer, Max Loehr, Wolfgang Lotz, Alexander Marshack και Meyer Schapiro, που επανεξέτασαν διάφορα σημεία του βιβλίου και γενικά με βοήθησαν να εξασφαλίσω φωτογραφικό υλικό. Πρέπει επίσης να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην Αμερικανική Ακαδημία της Ρώμης που μου έδωσε τη δυνατότητα, όταν βρισκόμουν εκεί με ειδική άδεια την άνοιξη του 1960, να γράψω τα κεφάλαια για την αρχαία τέχνη κάτω από ιδανικές συνθήκες, καθώς και στην ακούραστη βιβλιοθηκάρχη της Ακαδημίας, τη Nina Langobardi. Οι Irene Gordon, Celia Butler και Patricia Egan βελτίωσαν με άπειρους τρόπους το βιβλίο. Στην Patricia Egan αξίζει και το μεγαλύτερο ευχαριστώ για τον κατάλογο της βιβλιογραφίας. Θα ήθελα τέλος να ευχαριστήσω για τις ικανότητες και την υπομονή του, τον Philip Grushkin που ήταν υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την τυπογραφική επιμέλεια του βιβλίου, καθώς και τη βοηθό του, την Adrienne Grushkin.

H.W.J
1962

Πρόλογος και Ευχαριστίες στην Αναθεωρημένη Έκτη Έκδοση

Με αυτή την έκδοση η Ιστορία της Τέχνης του Χ. Β. Γιάνσον συμπληρώνει τα σαράντα της χρόνια. Είναι κάτι που αξίζει να σημειωθεί, όπως επίσης και το γεγονός ότι μέχρι σήμερα υπήρξαν μόνο δύο συγγραφείς: Ο Χ. Β. Γιάνσον, που έγραψε ένα μεγάλο μέρος του βιβλίου στην Αμερικανική Ακαδημία της Ρώμης, κι εγώ, που ανέλαβα τις διορθώσεις μετά το θάνατό του, το 1982. Η σχέση μου με την Ιστορία της Τέχνης του Γιάνσον ξεκίνησε στην πραγματικότητα το 1961, όταν έφηβος ακόμα, έκανα διορθώσεις σε ένα μεγάλο μέρος της πρώτης έκδοσης στον εκδοτικό οίκο Harry N. Abrams στο Άμστερνταμ. Χωρίς εκείνη την εμπειρία ίσως να μην είχα γίνει ιστορικός. Η "μαθητεία" μου ήταν να κάνω διορθώσεις στην Ιστορία της Ζωγραφικής για Νέους των γονιών μου και την Ιστορία της Τέχνης υπό την επίβλεψη του πατέρα μου. Δεν περίμενα όμως ότι κάποτε θα αναλάμβανα εξολοκλήρου την Ιστορία της Τέχνης, υπέθετα ότι απλώς θα την ανέθεταν σε κάποιον γνωστό θεωρητικό. Και ήμουν εντελώς απροετοίμαστος να αναλάβω μια τέτοια ευθύνη τόσο σύντομα μετά τον ξαφνικό θάνατο του πατέρα μου, το 1982.

Εκείνοι που παρακολούθησαν την εξέλιξη του βιβλίου στο πέρασμα των χρόνων, θα αναγνωρίσουν την όλο και μεγαλύτερη συνεισφορά μου, που είναι πλέον περίπου ισοδύναμη με αυτή του πατέρα μου. Ο αρχικός χαρακτήρας του βιβλίου ήταν αναπόφευκτο να αλλάξει στην πορεία - ο αναγνώστης θα κρίνει αν άλλαξε προς το καλύτερο ή προς το χειρότερο. Ένα μόνο δεν άλλαξε: η Ιστορία της Τέχνης του Γιάνσον εξακολουθεί να έχει ως βάση της ένα ανθρωπιστικό όραμα. Δεν ισχυρίζεται ότι υιοθέτησε νεότερες θεωρίες και προσεγγίσεις στο θέμα της, μολονότι τις προσεγγίσεις αυτές τις θεωρώ απόλυτα θεμιτές. (Βλέπε "Προσεγγίσεις της Ιστορίας της Τέχνης" στην Εισαγωγή). Αυτό το βιβλίο εξακολουθεί να έχει ως αφετηρία το να βλέπει κανείς ο ίδιος τα έργα τέχνης και μέσα από αυτή τη στοχαστική ματιά να κατανοεί τι έχουν να πουν.

Αν και υπάρχουν δύο μόνο συγγραφείς, το χειρόγραφο έχει περάσει όλα αυτά τα χρόνια από το κόκκινο στυλό μιας δωδεκάδας περίπου επιμελητών. Ο κυριότερος σκοπός μου, λοιπόν, σε αυτή την έκδοση ήταν να αποκαταστήσω την ενότητα του λόγου και του ύφους που είχε χαθεί σε μεγάλο βαθμό ως την Έκτη Έκδοση, και να ξαναδώσω στο βιβλίο την αμεσότητα που χαρακτηρίζει και τους δύο συγγραφείς. Διόρθωσα επίσης αμέτρητες μικρές ανακρίβειες και λάθη σε όλο το βιβλίο, πράγμα που θα αναγνωρίσουν οι ειδικοί. Προς το τέλος αυτής της δουλειάς προσέλαβα τη δόκτορα Mary Ellen Soles, που μου είχε δώσει αρκετές καλές συμβουλές στο παρελθόν, για να επιμεληθεί το Πρώτο Μέρος, να επισημάνει λάθη και να κάνει υποδείξεις οι οποίες βοήθησαν πολύ. Για τους ίδιους λόγους, ζήτησα από τον θεωρητικό της μοντέρνας τέχνης Joe Jacobs να συνεισφέρει στη συγγραφή των αποσπασμάτων για τον Τζεφ Κουνς και τον Αντρέας Γκούρσκι και να προτείνει άλλους καλλιτέχνες, όπως η Άλισον Σάαρ.

Ένα νέο στοιχείο που έχει προστεθεί σ' αυτή την έκδοση είναι ο πρακτικός Οδηγός στην Ιστορία της Τέχνης της Julia Moore, που διευκρινίζει κάποιες βασικές έννοιες για την κατανόηση του αντικειμένου, καθώς και κάποια στοιχεία για την εικαστική ανάλυση, τα οποία αναφέρονταν στο τέλος της εισαγωγής στις προηγούμενες εκδόσεις. Ένα ακόμα νέο στοιχείο είναι τα λεπτομερέστερα σχόλια ορισμένων μεγάλων παλαιότερων αλλά και σύγχρονων ιστορικών τέχνης. Αν και δεν ήταν δυνατό να συμπεριλάβουμε όλους τους θεμελιωτές του επιστημονικού κλάδου που θα θέλαμε, η πρόθεσή μας ήταν να τιμήσουμε τους γίγαντες στους ώμους των οποίων στεκόμαστε σήμερα είτε το παραδεχόμαστε είτε όχι. Έχοντας γνωρίσει αρκετούς από αυτούς προσωπικά είναι τιμή μου να παραθέτω ορισμένες από τις πιο εύστοχες παρατηρήσεις τους.

Η πιο σημαντική αλλαγή στο περιεχόμενο είναι το Κεφάλαιο 14, "Η Ύστερη Αναγέννηση". Ο τίτλος του, "Μανιερισμός και Άλλες Τάσεις", στις προηγούμενες εκδόσεις, ήταν κάπως βαρύς και παραπλανητικός. Αποφάσισα να κοιτάξω αυτή την περίοδο από την άλλη άκρη του τηλεσκοπίου,

παίρνοντας πλέον στα σοβαρά τη θρησκευτική τέχνη και συνδέοντάς τη με την Καθολική Μεταρρύθμιση, στην οποία αναφέρθηκα κάπως λεπτομερέστερα, επειδή δεν είναι πολύ γνωστή στους περισσότερους αναγνώστες. Θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στο συνάδελφο James McGivern που με ενημέρωσε για την πρόσφατη βιβλιογραφία γύρω από τη θεολογία της περιόδου, που μας έδωσε τη δυνατότητα να αναθεωρήσουμε τα τελευταία χρόνια την άποψή μας για την Αντιμεταρρύθμιση, όπως είναι γνωστή αυτή η κίνηση. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω τον David Lyle του Πανεπιστημίου του Μπέιλορ, που διάβασε το κεφάλαιο για να επιβεβαιώσει την ακρίβεια όσων αναφέρει. Άλλαξα επίσης τον τρόπο παρουσίασης της Πρώιμης Αναγεννησιακής Τέχνης. Αναφέρονται οι τέχνες κατά είδος και όχι με τη χρονολογική σειρά που δημιουργούσε σύγχυση σε πολλούς αναγνώστες. Τέλος, η ετρουσκική ταφική τέχνη επανερμηνεύεται σύμφωνα με τις πρόσφατες απόψεις ορισμένων Άγγλων και Γερμανών ιστορικών της τέχνης, οι οποίοι δίνουν ένα νέο νόημα σε αυτό το εξαιρετικά ενδιαφέρον θέμα.

Αποφάσισα να προσθέσω το ιστορικό πλαίσιο πιο συστηματικά στο κείμενο, στα σημεία με τα οποία είχε κάποια σχέση αντί να το διαχωρίσω από το υπόλοιπο κείμενο - αφήνοντάς το να επιπλέει ξεκάρφωτα σαν λίπος στην επιφάνεια μιας κοτόσουπας (όπως ειπώθηκε κάποτε εύστοχα για τη μουσική του Γκούσταβ Μάλερ), χωρίς να αναμιγνύεται με την ίδια την τέχνη. Αυτό συμβαίνει κυρίως στο Πρώτο και το Δεύτερο Μέρος, αν και πολλές ιστορικές πληροφορίες δίνονται επίσης σε αρκετά κεφάλαια του Τρίτου Μέρους. Επειδή ο τομέας ειδίκευσής μου στις προπτυχιακές σπουδές ήταν η ιστορία, αισθανόμουν ότι αυτό ήταν που έλειπε περισσότερο από το βιβλίο, μαζί με μια καλύτερη αντιπροσώπευση των γυναικών και των μειονοτήτων που πρόσθεσα με την πάροδο των χρόνων. Η προσέγγισή μου στην ιστορία τονίζει ανθρώπους και γεγονότα που επηρέασαν την ιστορία της τέχνης και όχι τόσο την κοινωνική ιστορία. Παρά το θαυμασμό που μας γεννά, η κοινωνική ιστορία συχνά αγνοεί το έργο τέχνης, εστιάζοντας αποκλειστικά στο περιεχόμενο και προσθέτοντας περισσότερες πληροφορίες για το κοινωνικό πλαίσιο από όσες μπορούν να αφομοιώσουν οι αναγνώστες και οι σπουδαστές. Όπως και στις προηγούμενες εκδόσεις, η ιστορία της μουσικής και του θεάτρου παρουσιάζεται σε ξεχωριστά "πλαίσια" μέσα στα κεφάλαια για όσους είναι λάτρεις των τεχνών αυτών όπως κι εγώ. Αρκετά από αυτά τα πλαίσια έχουν αναθεωρηθεί, ιδιαίτερα εκείνα που αναφέρονται στη μουσική του εικοστού αιώνα, επειδή στο μεταξύ "ανακάλυψα" το έργο ορισμένων συνθετών, ιδίως τη μουσική δωματίου του Σοστακόβιτς.

Θα ήθελα να διορθώσω μια σοβαρή αλλά ακούσια παράλειψη από τον Πρόλογο της Έκτης Έκδοσης. Ο φοιτητής μου Gregory Plow έγραψε υπό την επίβλεψή μου μια εργασία για τις νωπογραφίες της Stanza della Segnatura του Ραφαήλ, η οποία με έκανε να ξανασκεφτώ τη σημασία τους. Αν και καταλήξαμε σε κάπως διαφορετικά συμπεράσματα, η βοήθειά του ήταν ανεκτίμητη, όχι μόνο γιατί έφερε στο φως έρευνες που ήταν δύσκολο να βρεθούν, αλλά και γιατί μέσα από αυτή ξεπήδησαν νέες ιδέες. Αυτή η εμπειρία έδωσε πολλά και στους δυο μας και αντιπροσωπεύει το ιδεώδες της διδασκαλίας που υλοποίησε πρώτος ο Πλάτων στην Ακαδημία του, στο άλσος έξω από την Αθήνα.

Έχω όμως ένα ακόμα μεγαλύτερο χρέος. Ο Plow και ο καλύτερος φίλος του, ο David Myers, που έγραψε μια εξίσου αξιόλογη διατριβή υπό την επίβλεψή μου για το "Σταυρό του Κόσμου" του Τόμας Κόουλ, με ενέπνευσαν να ξανασκεφτώ τη σημασία του χριστιανισμού και τη συνεισφορά του στην τέχνη και τον πολιτισμό του παρελθόντος. Έκανα έτσι ριζικές αλλαγές στο κεφάλαιο για την Ύστερη Αναγέννηση και σε άλλα σημεία του βιβλίου. Ένα μεγάλο μέρος της θρησκευτικής τέχνης της δύσης έχει παρεξηγηθεί επειδή πολλοί από τους ιστορικούς της τέχνης δεν πιστεύουν. Περιλαμβάνουν στα έργα τους το χριστιανισμό θεωρώντας τον μέρος της εικονολογίας και της ιστορίας, χωρίς να τον δέχονται ή να τον κατανοούν με την πνευματική έννοια και ιδίως με την έννοια που τον κατανοούσαν οι πιστοί στην εξέλιξή του στο χρόνο και το χώρο. Οι καλοί μαθητές μαθαίνουν από τους καλούς δασκάλους. Ευτυχώς ισχύει και το αντίθετο: Οι καλοί δάσκαλοι μαθαίνουν από τους καλούς μαθητές. Είναι, λοιπόν, μεγάλη μου χαρά που αναγνωρίζω επιτέλους τη συνεισφορά των δύο καλύτερων φοιτητών μου.

Αυτή η έκδοση σηματοδοτεί για πολλούς σημαντικούς λόγους το πέρασμα μιας εποχής. Ο Όμιλος La Martiniere, που αγόρασε τον εκδοτικό οίκο Harry N. Abrahms από την Εταιρία Times-Mirror πριν πολλά χρόνια, πούλησε πρόσφατα το τμήμα των εκπαιδευτικών βιβλίων στις εκδόσεις Prentice Hall που διακίνησαν αυτό και άλλα βιβλία του Abrahms στην πανεπιστημιακή αγορά μόλις ξεκίνησε ο συνεταιρισμός των δύο εταιριών το 1962 - με την έκδοση της Ιστορίας της Τέχνης του Γιάνσον. Τον Ιούνιο του 2002, ο Paul Gottlieb, ο εκδότης του οίκου Abrahms, που ήταν η ψυχή της εταιρίας και κατάφερε να την κάνει αυτό που έγινε, πέθανε ξαφνικά. Όσο συνδεόταν, έσω και από μακριά, με τον Abrahms, η παρουσία του δημιουργούσε μια σιγουριά. Πέθανε λίγο αφότου είχε δεχτεί τη διεύθυνση του φωτογραφικού εκδοτικού οίκου Aperture. Ο Paul δεν ήταν μόνο ο εκδότης μου αλλά κάτι πολύ παραπάνω. Ήταν ένας φίλος και σύμμαχος τον οποίο μπορούσα να συμβουλευτώ για τα πιο λεπτά επαγγελματικά και προσωπικά μου ζητήματα. Όταν κατά καιρούς είχαμε διαφορετική γνώμη, απλώς συμφωνούσε ότι διαφωνεί, ακόμα και μετά τις πιο έντονες συζητήσεις. Όλοι όσοι τον γνωρίζαμε καλά αισθανόμαστε ένα μεγάλο κενό που δεν λείει να κλείσει.

Θέλω να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όλους αυτούς τους ανθρώπους που δούλεψαν τόσο σκληρά γι' αυτό το βιβλίο. Πάνω απ' όλα θέλω να ευχαριστήσω την Julia Moore, διευθύντρια του τμήματος εκπαιδευτικών βιβλίων του Abrahms για πάνω από δέκα χρόνια, που ήταν σημαντική συνεργάτιδα και πηγή έμπνευσης για μένα. Καταλαβαίνει τι κάνει μοναδικό το βιβλίο του Γιάνσον και έχει διατηρήσει αυτά τα κριτήρια παρά τις διαφωνίες. Σε αυτή την έκδοση, η Julia είχε σαν βοηθούς τη χαρισματική Julia Chmaj, η οποία είμαι βέβαιος ότι μια μέρα θα γίνει γνωστή ως ιστορικός τέχνης και η οποία έφερε σε πέρας ακόμα και τις πιο δύσκολες δουλειές με ηρεμία και αποτελεσματικότητα, καθώς και την εξωτερική συνεργάτιδα Margaret Oppenheimer. Ο Peter Gallo συνεργάστηκε με τη Julia στον Οδηγό στην Ιστορία της Τέχνης. Η Beth Tondreau από την Beth Tondreau Design ήταν η υπεύθυνη για την καλλιτεχνική επιμέλεια αυτής της ωραίας έκδοσης και διύθυνε την παραγωγή της, η οποία διατηρεί την υψηλή ποιότητα του παρελθόντος. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω την Barbara Lyons, η οποία έχει πια συνταξιοδοτηθεί και η οποία μπήκε στον κόπο να μας βρει κάποιες πολύ σπάνιες φωτογραφίες σε πολλές από τις εκδόσεις του βιβλίου. Εξίσου μεγάλη ήταν η ευρηματικότητα και η επιμονή της Laurie Platt Wihfrey από το Carousel Research Inc. η οποία ήταν υπεύθυνη για τη συγκέντρωση του φωτογραφικού υλικού και των δικαιωμάτων αναπαραγωγής. Ευχαριστώ θερμά όλους τους άλλους συνεργάτες των εκδόσεων Prentice Hall και Abrahms - είναι πάρα πολλοί για να αναφερθούν εδώ, αλλά περιλαμβάνονται στην ταυτότητα του βιβλίου - για την ανεκτίμητη συνεισφορά τους στην επιτυχία αυτής της έκδοσης που πιστεύω πως είναι η καλύτερη μέχρι τώρα.

A. Φ. Γ.
Ιανουάριος 2003

Αυτή η έκδοση είναι αφιερωμένη στην Έλεν που έσπρωξε χίλιες φορές το πλοίο μου σε νέα ταξίδια.

Ευχαριστίες Μεταφραστριών της Ελληνικής Έκδοσης

Η Ιστορία της Τέχνης που κρατάτε στα χέρια σας είναι ένα έργο πολυσχιδές. Ξεκινά από την προϊστορική εποχή και καταλήγει στις μέρες μας. Μας ταξιδεύει σε πολλά γεωγραφικά μήκη και πλάτη, περιλαμβάνει πολλούς διαφορετικούς τομείς όπως η ζωγραφική, η γλυπτική, η αρχιτεκτονική, η φωτογραφία, η μουσική και το θέατρο, αναφέρεται στις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη αυτών των μορφών τέχνης.

Η μετάφραση ενός τέτοιου βιβλίου απαιτούσε τεράστιο εύρος γνώσεων, δεν θα μπορούσε επομένως να είναι το έργο δύο μόνο ανθρώπων. Θα θέλαμε, λοιπόν, από αυτή τη θέση να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας στους ανθρώπους που μας βοήθησαν με τις γνώσεις τους ν' αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα που συναντήσαμε στην πορεία της μετάφρασης. Συγκεκριμένα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε: τη μεταφράστρια Αγγελική Παπαζαφειράτου για τη σημαντική συνεισφορά της στο πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου· τις αρχαιολόγους Κατερίνα Μπάσμπα και Ελπίδα Σκέρλου, τη μεταφράστρια Μυρτώ Αντωνοπούλου, την αρχιτέκτονα Ζίνα Κοτσοπούλου, τη ζωγράφο Νότα Σχοινά, τον φωτογράφο Γιώργο Βρεπτάκο, το συνθέτη Παναγιώτη Λευθήρη και τη video artist Μαρία Σχινά, που μας προμήθευσαν βιβλιογραφικό υλικό και μας βοήθησαν πολύ σε θέματα ορολογίας· την Τόνια Σκεύα, τη Φραντσέσκα Βινάσσα, τη Σοφία Κορνάρου και την Πέτρα Χαριζανοπούλου για τις διευκρινίσεις τους σχετικά με την ορθή προφορά των γαλλικών, ιταλικών, ισπανικών και ολλανδικών ονομάτων αντίστοιχα, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις προτιμήσαμε την καθιερωμένη ελληνική απόδοση που είναι πιο οικεία στον Έλληνα αναγνώστη (π.χ. Βαν Γκογκ αντί του ορθού Βαν Χοκ). Ένα μεγάλο ευχαριστώ χρωστάμε στη φιλόξενη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Παναγιώτη και Έφης Μιχαήλ. Πλούσιο υλικό μας προμήθευσαν επίσης πολλοί, συχνά ανώνυμοι, συντάκτες άρθρων στο διαδίκτυο.

Ευχαριστούμε θερμά όλους αυτούς τους ανθρώπους - ζητάμε συγγνώμη αν παραλείψαμε κάποιους - για τις πληροφορίες, τις διευκρινίσεις και τις διορθώσεις τους, τονίζοντας ότι, αν παρόλα αυτά συναντήσετε μεταφραστικά λάθη και ατοπήματα στην ελληνική έκδοση του βιβλίου, αυτά βαρύνουν αποκλειστικά εμάς.

MARIANNA ANTONOPOULOU
NANSY KOUVARAKOU

Η Ιστορία της Τέχνης, καθιερωμένο γοτθικό βιβλίο, αποτελεί την κλασική μαζική της δοκιμής. Έγινε το σημείο αναφοράς για όλες τις μετέπειτα μελέτες της ιστορίας της τέχνης από τότε που εκδόθηκε για πρώτη φορά, το 1962. Η *Ιστορία της Τέχνης*, που γράφτηκε από τον H.W. Janson και, από το 1986 και μετά, από τον γιο του, τον ιστορικό της τέχνης Anthony F. Janson, ανταποκρίνεται στα υψηλότερα πρότυπα επιστημονικής γνώσης και καλλιτεχνικής αναπαραγωγής. Το τελικό κείμενο της Αναθεωρημένης Έκτης Έκδοσης είναι λεπτομερές εκσυγχρονισμένο και αλγοποιημένο στη γραφή του. Πάνω απ' όλα, το κείμενο υποστηρίζεται από εξαιρετική εικονογράφηση: συνολικά 1.276 εικόνες με λεζάντες, 789 έγχρωμες, 377 ασπρόμαυρες, και 110 σχέδια.

Οδηγός στην *Ιστορία της Τέχνης*, ένα εισαγωγικό κείμενο που εμφανίζεται για πρώτη φορά σε αυτή την έκδοση, παρουσιάζει τη βασικότερη ορολογία, το λεξιλόγιο και τις έννοιες που χρησιμοποιούν οι ιστορικοί και οι κριτικοί της τέχνης όταν γράφουν γι' αυτή. Μέσα στο βιβλίο, οι παραδόσεις της ιστορίας της τέχνης αντιπροσωπεύονται από ακόμα ένα καινούργιο στοιχείο: 24 εικόνες σε ολόκληρο το βιβλίο συνοδεύονται από λεζάντες που περιλαμβάνουν αποσπάσματα από τα γραπτά των πιο ενδιαφερόντων και σημαντικών ιστορικών της τέχνης του 20ού αιώνα. Αυτά αναφέρονται σε συγκεκριμένα έργα τέχνης από διάφορες σκοπιές. Σημαντικές νέες γνώσεις παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο Δεκατέσσερα, που μετονομάστηκε σε *Υστερή Αναγέννηση στην Ιταλία*, προσφέροντας μια διαφορετική άποψη για τον μαυρισμό από ό,τι στις προηγούμενες εκδόσεις.

Όλα τα στοιχεία που καθιστούν την *Ιστορία της Τέχνης* μια πλήρη πηγή γνώσεων έχουν διατηρηθεί. Αυτά περιλαμβάνουν 104 κείμενα από Ηγείς συνδεδεμένα με το κείμενο, 29 εικονογραφημένα δοκίμια από διάφορους επιστημονικούς κλάδους σχετικά με τη μουσική και το θέατρο και 13 πλάγια με συγκεντρωμένες πληροφορίες σχετικά με θέματα όπως η ελληνική και η ρωμαϊκή μυθολογία, η χριστιανική εικονογραφία, οι μεσαιωνικές συντεχνίες της Λύσης, τα μοναστικά τάγματα, οι γραφικές τέχνες, και τα υλικά της μοντέρνας αρχιτεκτονικής. Για πρώτη φορά, οι όροι που περιγράφονται στο γλωσσάρι γράφονται στο κείμενο με έντονα γράμματα.

Για ακρίβεια και λεπτομέρεια, η ποιότητα των έγχρωμων αναπαραγωγών και των ασπρόμαυρων φωτογραφιών του παρόντος βιβλίου ξεπερνά κατά πολύ την ποιότητα εκείνων που περιλαμβάνονται σε οποιαδήποτε άλλη έρευνα. Η *Ιστορία της Τέχνης*, τυπωμένη σε χαρτί υψηλής ποιότητας, αποτελεί ένα εξαιρετικό βιβλίο τέχνης αλλά και μια απαραίτητη πηγή σχετικά με το πώς πραγματικά είναι τα αληθινά έργα.

Πάνω απ' όλα, η *Ιστορία της Τέχνης* χαρακτηρίζεται από την ακεραιότητα της αμειωτής γραφής συνδυάζοντας την απαραίτητη αυθεντικότητα της σκέψης με μια αλάνθαστη αίσθηση της ποιότητας και του ρυθμού στην τέχνη.

1.032 σελίδες και 1.276 εικόνες, με 789 έγχρωμες εικόνες, 377 ασπρόμαυρες φωτογραφίες, 110 σχέδια, 4 χάρτες, 4 εικονογραφημένοι χρονολογικοί πίνακες, 104 κείμενα από Ηγείς, βιβλιογραφία, γλωσσάρι, δισκογραφία, κατάλογος ιστοσελίδων τέχνης και αρχιτεκτονικής, επιπλήρωμα.

Ο **H.W. JANSON** είναι ένα θρυλικό όνομα στο χώρο της ιστορίας της τέχνης. Κατά τη διάρκεια της μακράς σταδιοδρομίας του ως καθηγητής και ως μελετητής, συνέβαλε στον προσδιορισμό του τομέα του στις Ηνωμένες Πολιτείες μέσα από τα εντυπωσιακά βιβλία του και άλλες δημοσιεύσεις του. Η *Ιστορία της Τέχνης*, για την οποία είναι πιο γνωστός, έχει μεταωραστεί σε περισσότερες από δεκαπέντε γλώσσες.

Ο **ANTHONY F. JANSON** διακρίθηκε στη σταδιοδρομία του καθηγητή πανεπιστημίου, του μελετητή και συγγραφέα, και του ειδικού μουσείου. Ανέλαβε τη συγγραφή της *Ιστορίας της Τέχνης* και της *Βασικής Ιστορίας της Τέχνης* μετά το θάνατο του πατέρα του το 1982.

Διαδραστική Ιστορία της Τέχνης

Οδηγός Βασικών Τμημάτων

Εξερεύνηση Εικόνων
Κάντε κλικ στην εικόνα και θα εμφανιστούν κείμενα σχετικά με τη συγκεκριμένη εικόνα. Μπορείτε να επεκταθείτε περαιτέρω σε άλλα κείμενα σχετικά με την εικόνα. Μπορείτε να επεκταθείτε περαιτέρω σε άλλα κείμενα σχετικά με την εικόνα.

Συνολα Μελέτης Κουίζ
Κάντε κλικ στην εικόνα και θα εμφανιστούν κείμενα σχετικά με την εικόνα. Μπορείτε να επεκταθείτε περαιτέρω σε άλλα κείμενα σχετικά με την εικόνα.

Παρουσιάσεις Διαφανειών
Κάντε κλικ στην εικόνα και θα εμφανιστούν κείμενα σχετικά με την εικόνα. Μπορείτε να επεκταθείτε περαιτέρω σε άλλα κείμενα σχετικά με την εικόνα.

Καλώς Ηλθατε

Καλώς Ηλθατε στη

Διαδραστική Ιστορία της Τέχνης:
1.000 Εικόνες για Μελέτη και Παρουσίαση

Πρωτοεισελθόντες Χρήστες
Αυτό το πρόγραμμα περιλαμβάνει μια σειρά από χαρακτηριστικά, τα οποία θα βρείτε χρήσιμα κατά την πορεία σας στην διαδικασία της ιστορίας της Τέχνης. Για να γνωρίσετε τα περισσότερα από αυτά τα χαρακτηριστικά, συνιστάται θερμά να φροντίσετε για την ξενάγησή σας σε αυτό το πρόγραμμα. Για να ξεκινήσετε την ξενάγηση, κάντε κλικ στο κουμπι παρακάτω.

Επανεισελθόντες Χρήστες
Εάν έχετε ήδη χρησιμοποιήσει αυτό το πρόγραμμα, μπορείτε να κάνετε κλικ σε κάποια από τις τρεις καρτέλες των βασικών τμημάτων στον πίνακα πλοήγησης.

Ξενάγηση

Βοήθεια
Λέξικο
Έξοδος Προγράμματος

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΙΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ
Συμπληγάδων 7, 12131 Περιστέρι
Τηλ: 210 57 47 729, 210 57 68 853, Fax: 210 57 51 438
e-mail: info@iwn.gr, http://www.iwn.gr
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: Σολωνος 85, 10679 Αθήνα
Τηλ: 210 33 87 570, Fax: 210 33 87 571

ISBN:978-960-697-059-7
9 789606 970597